

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΜΣ «ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ»

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2024-2025

Επικοινωνία:

Λόφος Πανεπιστημίου, 81 132 Μυτιλήνη

Τηλ.: (+30) 22510 36552

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: development-msc@soc.aegean.gr

Περιεχόμενα

Αντικείμενο – Σκοπός:	3
Μαθησιακά Αποτελέσματα:	3
Χαρακτηρισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών	5
Πιστωτικές Μονάδες ECTS Προγράμματος Σπουδών	5
Διάρκεια φοίτησης	5
Προϋποθέσεις Εισαγωγής.....	5
Διδακτικό Υλικό	6
Οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας	6
Διάρθρωση	7
Εξάμηνο Α' (Χειμερινό Εξάμηνο).....	7
Εξάμηνο Β' (Εαρινό Εξάμηνο).....	7
Εξάμηνο Γ'.....	8
Πληροφορίες Μαθημάτων.....	8
Διδάσκοντες/ουσες	25
Καθηγητές	25
Αναπληρωτές Καθηγητές	27
Μόνιμοι Επίκουροι Καθηγητές	30
Επίκουροι Καθηγητές	31
Στοιχεία Επικοινωνίας.....	35

Αντικείμενο – Σκοπός:

Αντικείμενο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Κοινωνιολογίας είναι η εκπαίδευση επιστημόνων, ερευνητών/τριών και στελεχών κοινωνικών οργανισμών, ΟΤΑ, ΜΚΟ, Ινστιτούτων και επιχειρήσεων του κοινωνικού τομέα σε κρίσιμα πεδία κοινωνικής ανάπτυξης και συνοχής. Επιπλέον, το ΠΜΣ στοχεύει α) στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων στους θεματικούς άξονες: κοινωνικής οργάνωσης, κοινωνικών ανισοτήτων και κοινωνικού αποκλεισμού, πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ανάπτυξης, παραβατικότητας και αντεγκληματικής πολιτικής καθώς και β) στην απόκτηση ειδικών γνώσεων στη θεωρία και μεθοδολογία της κοινωνικής έρευνας και κυρίως των τεχνικών και των αναλυτικών εργαλείων της για τη μελέτη και επιστημονική εμβάθυνση των θεωρητικών και εφαρμοσμένων πεδίων κοινωνικής ανάπτυξης. Η εκπαίδευση στη διεξαγωγή εφαρμοσμένης κοινωνικής έρευνας στα παραπάνω θεματικά πεδία περιλαμβάνει την ακριβή διατύπωση ερευνητικών ερωτημάτων και υποθέσεων, την ανάπτυξη ερευνητικού σχεδίου και ερευνητικών τεχνικών, τη διαδικασία συλλογής δεδομένων καθώς και την ποιοτική και ποσοτική τους επεξεργασία. Τέλος επιδίωξη είναι η επεξεργασία εναλλακτικών μοντέλων κοινωνικής ανάπτυξης, βασισμένα στις τοπικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες, με στόχο την προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης κοινωνικά ευάλωτων ομάδων και τη μείωση κινδύνων για την κοινωνική τους περιθωριοποίηση.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με την εμπέδωση του αναλυτικού και συνθετικού χαρακτήρα του ΠΜΣ καθώς και με τη σύνδεση του θεωρητικού με τον ερευνητικό και εφαρμοσμένο κύκλο μαθημάτων οι φοιτητές αποκτούν γνώσεις και αναπτύσσουν δεξιότητες στους ακόλουθους τομείς:

α. Αποκτούν γνώσεις αναφορικά με τους θεματικούς άξονες που αναλύθηκαν παραπάνω αλλά και σε δεξιότητες μεθοδολογικού σχεδιασμού, κοινωνικής ανάλυσης και διεξαγωγής εφαρμοσμένης κοινωνικής έρευνας στα θεματικά πεδία. Η εκπαίδευση αυτή περιλαμβάνει την ακριβή διατύπωση ερευνητικών ερωτημάτων και υποθέσεων, απόρροια μιας εμπειριστατωμένης θεωρητικής εμβάθυνσης στα θεματικά πεδία, την ανάπτυξη ερευνητικού σχεδίου και ερευνητικών τεχνικών, τη διαδικασία συλλογής δεδομένων, την ποιοτική και ποσοτική τους επεξεργασία και, τέλος τη συγγραφή των αποτελεσμάτων, ορισμένα από τα οποία μπορούν να δημοσιεύονται μετά από συνεργασία των διδασκόντων.

β. Στην προώθηση προσεγγίσεων που γεφυρώνουν τη θεωρία με την εμπειρική έρευνα εξασφαλίζοντας την θεωρητική εμβάθυνση και την εμπειρικά τεκμηριωμένη διαμόρφωση πολιτικών κοινωνικής συνοχής και ανάπτυξης.

γ. Στην εξοικείωση και εμπέδωση εξειδικευμένων τεχνικών ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης δεδομένων με κύριο προσανατολισμό τη δευτερογενή ανάλυση δεδομένων και την πρωτογενή έρευνα.

δ. Στην εφαρμογή των παραπάνω δεξιοτήτων στο σχεδιασμό, την οργάνωση και τη διαχείριση προγραμμάτων κοινωνικής ανάπτυξης αλλά και στη διαμόρφωση νέων πολιτικών ευρωπαϊκής, εθνικής και περιφερειακής διακυβέρνησης.

ε. Στην επεξεργασία προτάσεων εναλλακτικών μοντέλων κοινωνικής ανάπτυξης, βασισμένα στις τοπικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες, με στόχο την προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης κοινωνικά ευάλωτων ομάδων και τη μείωση κινδύνων για κοινωνική περιθωριοποίηση.

Το πρόγραμμα είναι διεπιστημονικού χαρακτήρα με την έννοια ότι δεν περιορίζεται αποκλειστικά στην περαιτέρω εξειδίκευση Κοινωνιολόγων αλλά στην εξοικείωση με γενικά και ειδικά γνωστικά αντικείμενα της Κοινωνιολογίας και στην εκμάθηση των μεθόδων και των τεχνικών της ερευνητικής διαδικασίας ενός ευρύτερου φάσματος Κοινωνικών Επιστημόνων ως και Πτυχιούχων Ανθρωπιστικών Επιστημών. Επίσης, οι Κοινωνιολόγοι που παρακολουθούν το εν λόγω πρόγραμμα εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους σε ειδικά θέματα της Κοινωνιολογίας και της Εμπειρικής Έρευνας. Με την έννοια αυτή οι χώροι επαγγελματικής απασχόλησης των αποφοίτων εκτείνεται σε ένα ευρύτατο φάσμα ειδικοτήτων και φορέων τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- Στην εκπαίδευση, ανάλογα και με το βασικό τους πτυχίο
- Ως στελέχη σε κεντρικές διαφόρων Υπουργείων, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ΔΕΚΟ και άλλων κρατικών οργανισμών με αντικείμενα, εκτός των άλλων, το σχεδιασμό, τη διαχείριση ή την αξιολόγηση προγραμμάτων
- Σε Περιφερειακές Υπηρεσίες και στους ΟΤΑ, δεδομένης της έμφασης του προγράμματος στη Τοπική και Περιφερειακή Κοινωνική Ανάπτυξη
- Σε διοικητικές και ερευνητικές θέσεις των ΑΕΙ και ΤΕΙ, στη Γεν. Γραμματεία Ισότητας, στους Συμβουλευτικούς Σταθμούς Γεν. Γραμματείας Νέας Γενιάς και στα Κέντρα Νεολαίας, στη Γεν. Γραμματεία Εκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Ενηλίκων ή Απόδημου Ελληνισμού.
- Ως στελέχη στις υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και του ΟΑΕΔ, ως Σύμβουλοι Εργασίας, σε σχολές μαθητείας του ΟΑΕΔ για άνεργους ή άτομα με αναπηρίες, σε επιθεωρήσεις εργασίας, ως εκπαιδευτικοί σε κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, ως σύμβουλοι σε Κέντρα Προώθησης στην Απασχόληση (ΚΠΑ).

- Σε φορείς που ασχολούνται με την έρευνα των εργασιακών σχέσεων, των συνθηκών εργασίας, με τα εργασιακά δικαιώματα και με την προστασία ή υποστήριξη των εργαζομένων απασχολούν μικρό αριθμό κοινωνιολόγων της εργασίας.
- Σε εταιρείες δημοσκοπήσεων, ερευνών, κοινωνικών μελετών και προγραμμάτων, εφαρμοσμένων ευρωπαϊκών προγραμμάτων και ειδικών δράσεων.
- Σε ΜΚΟ και σε Ινστιτούτα ή θεσμούς που ασχολούνται με θέματα όπως ισότητα, μετανάστευση, κοινωνική πολιτική, Ινστιτούτα Δια Βίου Μάθησης, Κέντρα Κατάρτισης και Σχολές Δεύτερης Ευκαιρίας.

Χαρακτηρισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών: Το Π.Μ.Σ. απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στην «Έρευνα για την τοπική κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή».

Πιστωτικές Μονάδες ECTS Προγράμματος Σπουδών: Το σύνολο των Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) που απαιτούνται ανά εξάμηνο είναι τριάντα (30) (ECTS) και για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. ανέρχονται σε ενενήντα (90) Πιστωτικές Μονάδες (ECTS).

Διάρκεια φοίτησης: Η χρονική διάρκεια φοίτησης για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται σε δύο (2) διδακτικά εξάμηνα και (1) εξάμηνο για την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας.

Προϋποθέσεις Εισαγωγής

Ο αριθμός εισακτέων κατ' έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε 40 μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες.

Γίνονται δεκτοί/ες:

- Κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι (Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι.) της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.
- Πτυχιούχοι από τα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Σ.Ε.Ι.) (άρθρα 1 και 88 του ν. 3883/2010 - Α' 167), τη Σχολή Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας (παρ. 5 του άρθρου 38 του ν. 4249/2014 - Α' 73), τη Σχολή Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας (παρ. 14 του άρθρου 69 του ν. 4249/2014 - Α' 73) και τη Σχολή Δοκίμων Σημαιοφόρων Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής (Σ.Δ.Σ.Λ.Σ. - ΕΛ.ΑΚΤ.) (άρθρο 1 του π.δ. 75/2018 - Α' 145).

- ✚ Επί πτυχίω φοιτητές και φοιτήτριες των ιδρυμάτων της ημεδαπής, υπό την προϋπόθεση ότι θα έχουν ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις τους και θα έχουν προσκομίσει σχετική βεβαίωση μέχρι την ημερομηνία εξέτασης της υποψηφιότητάς τους από την Τριμελή Επιτροπή.

Προϋπόθεση για την επιλογή αποτελεί η επαρκής γνώση μίας τουλάχιστον γλώσσας πέραν της γλώσσας διεξαγωγής του Π.Μ.Σ. Το επίπεδο γλωσσομάθειας που απαιτείται, αναφέρεται στον Κανονισμό ΠΜΣ, στα δε ακαδημαϊκά κριτήρια που συνεκτιμώνται, περιλαμβάνονται ιδίως, ο βαθμός του πτυχίου, η βαθμολογία στα μαθήματα που είναι σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., η επίδοση σε διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στον πρώτο κύκλο σπουδών, καθώς και η σχετική ερευνητική ή επαγγελματική δραστηριότητα του/της υποψηφίου/ας.

Η γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων είναι η ελληνική. Η γλώσσα εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική.

Διδακτικό Υλικό:

Το διδακτικό υλικό περιλαμβάνει επιλεγμένα κείμενα (σε μορφή pdf ή σε μορφή υπερσυνδέσμου) καθώς και παρουσιάσεις (σε μορφή PowerPoint), τα οποία αναρτώνται στην πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης [aegean open-eclass](https://aegean.open-eclass.gr). Επιπρόσθετα, παρέχεται πρόσβαση σε βιβλιογραφικές πηγές μέσω της βιβλιοθήκης του Ιδρύματος καθώς και σε συλλογή βιβλιογραφικού υλικού στο αναγνωστήριο του ΠΜΣ.

Οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας:

Η διδασκαλία των μαθημάτων, δύναται να πραγματοποιείται διά ζώσης και με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια των εξαμήνων. Η διδασκαλία με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δύναται να πραγματοποιείται σε ποσοστό έως εβδομήντα τοις εκατό (70%) συνολικά στο πρόγραμμα διδασκαλίας με το ανωτέρω ποσοστό να μπορεί να ποικίλλει ανά μάθημα.

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση (διαλέξεις, παρουσιάσεις εργασιών) διεξάγεται σύμφωνα με τις προδιαγραφές τηλεδιάσκεψης που προσφέρονται από τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες Open e-Class (eclass.aegean.gr) και Zoom. Τα διά ζώσης μαθήματα διεξάγονται στο τέλος του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

Τα μαθήματα γίνονται υπό μορφή διαλέξεων, σεμιναρίων ή/και εργαστηρίων και είναι δυνατό να συμπεριληφθούν σ' αυτά προπαρασκευαστικές ερευνητικές, διδακτικές και

άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Η εκπαιδευτική διαδικασία μπορεί να πραγματοποιείται και με τη χρήση μεθόδων ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, οι οποίες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των πιστωτικών μονάδων του Π.Μ.Σ.

Διάρθρωση:

Εξάμηνο Α' (Χειμερινό Εξάμηνο)

- ✚ Κοινωνιολογία: Έννοιες, Θεωρίες και Προσανατολισμοί, Κωδικός: 183-01-17, Είδος: Υποχρεωτικό, Διδακτικές Μονάδες: 3, ECTS: 5, Διδάσκουσα: Μαρκαντωνάτου Μαρία
- ✚ Μεθοδολογία Σχεδιασμού Ποιοτικής Κοινωνικής Έρευνας, Κωδικός: 183-02-17, Είδος: Υποχρεωτικό, Διδακτικές Μονάδες: 3, ECTS: 5, Διδάσκων: Σαββάκης Μάνος
- ✚ Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις στο Έγκλημα και την Αντιμετώπισή του, Κωδικός: 183-03-13, Είδος: Υποχρεωτικό, Διδακτικές Μονάδες: 3, ECTS: 5, Διδάσκοντες/ουσες: Γεωργούλας Ευστράτιος, Κουρούτζας Χρήστος και Συρμαλή Μαρία Ελένη
- ✚ Κοινωνικός Τομέας: Οργανισμοί και Υπηρεσίες, Κωδικός: 183-04-17, Είδος: Υποχρεωτικό, Διδακτικές Μονάδες: 3, ECTS: 5, Διδάσκοντες: Ναγόπουλος Νίκος και Παρασκευόπουλος Δημήτριος
- ✚ Κοινωνική Συνοχή: Μετανάστευση και Εκπαίδευση, Κωδικός: 183-05-13, Είδος: Υποχρεωτικό, Διδακτικές Μονάδες: 3, ECTS: 5, Διδάσκων: Γιαβρίμης Παναγιώτης
- ✚ Κοινωνικός Αποκλεισμός, Περιθωριοποίηση και Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες, Κωδικός: 183-06-13, Είδος: Υποχρεωτικό, Διδακτικές Μονάδες: 3, ECTS: 5, Διδάσκων: Πουλημάς Μιχάλης

Εξάμηνο Β' (Εαρινό Εξάμηνο)

- ✚ Έρευνα στη Μετανάστευση και στην Εκπαίδευση, Κωδικός: 183-07-13, Είδος: Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν, Διδακτικές Μονάδες: 3, ECTS: 10, Διδάσκοντες: Ξυπολυτάς Νίκος
- ✚ Έρευνα στο Έγκλημα και την Αντεγκληματική Πολιτική, Κωδικός: 183-08-13, Είδος: Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν, Διδακτικές Μονάδες: 3, ECTS: 10, Διδάσκοντες/ουσες: Γεωργούλας Ευστράτιος, Κουρούτζας Χρήστος και Συρμαλή Μαρία Ελένη

- ✚ Έρευνα σε Οργανισμούς και Υπηρεσίες του Κοινωνικού Τομέα, Κωδικός: 183-09-17, Είδος: Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν, Διδακτικές Μονάδες: 3, ECTS: 10, Διδάσκοντες: Ναγόπουλος Νίκος και Παρασκευόπουλος Δημήτρης
- ✚ Έρευνα στον Κοινωνικό Αποκλεισμό, την Περιθωριοποίηση και τις Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες, Κωδικός: 183-10-13, Είδος: Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν, Διδακτικές Μονάδες: 3, ECTS: 10, Διδάσκων: Πουλημάς Μιχάλης
- ✚ Ποιοτική Έρευνα. Εφαρμογές και Μελέτες Περίπτωσης, Κωδικός: 183-11-17, Είδος: Υποχρεωτικό, Διδακτικές Μονάδες: 3, ECTS: 10, Διδάσκων: Σαββάκης Μάνος

Εξάμηνο Γ'

- ✚ Διπλωματική Εργασία, Είδος: Υποχρεωτικό, Διδακτικές Μονάδες: 15, ECTS: 30

Πληροφορίες Μαθημάτων

Τίτλος: Κοινωνιολογία: Έννοιες, Θεωρίες και Προσανατολισμοί

Κωδικός Μαθήματος: 183-01-17

Εξάμηνο Σπουδών: 1^ο

Τύπος Μαθήματος: Υποχρεωτικό / Γενικού υποβάθρου, ανάπτυξης δεξιοτήτων

Εβδομαδιαίες ώρες Διδασκαλίας: 3

Πιστωτικές Μονάδες: 5

Προαπαιτούμενα Μαθήματα: Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενο Μαθήματος: Το μάθημα έχει ως άξονα τις θεμελιώδεις έννοιες της κοινωνιολογίας και τις κυριότερες θεωρίες που τις πλαισιώνουν. Μπορεί να λειτουργήσει ως εισαγωγικό μάθημα για όσες/ους είχαν ελάχιστη μόνο προηγούμενη επαφή με το αντικείμενο, αλλά και ως μάθημα εμβάθυνσης στα ζητήματα αυτά για τους/τις πτυχιούχους κοινωνιολογίας. Το μάθημα εστιάζει σε κομβικές για την εμπειρική και θεωρητική έρευνα κοινωνιολογικές έννοιες, οι οποίες προέκυψαν μέσα από την εξέλιξη της επιστήμης της κοινωνιολογίας, ως απότοκης της βιομηχανικής-αστικής επανάστασης και της μετάβασης από τις παραδοσιακές/φεουδαρχικές στις νεωτερικές κοινωνίες. Έννοιες που ενδιαφέρουν είναι π.χ. η κοινωνική μεταβολή και η κοινωνική αναπαραγωγή, η κοινωνική συμπεριφορά, η κοινωνική δομή, η κοινωνική διαστρωμάτωση, η κοινωνική σύγκρουση και η κοινωνική συναίνεση, η κοινωνική συνοχή, η κοινωνική ανάπτυξη, ο καταμερισμός εργασίας, η κοινωνική ταυτότητα κ.ά. Για την εξέταση αυτών των εννοιών θα επισκοπηθούν κλασσικές θεωρήσεις που επηρέασαν καθοριστικά την συγκρότηση της κοινωνιολογίας (Α. Comte, Κ. Marx, Μ. Weber) αλλά και πιο σύγχρονες (Κ. Polanyi, Ν. Elias, Μ. Foucault). Θα

επισημανθούν, επίσης, διαφοροποιήσεις στις αφετηρίες, στα εννοιολογικά εργαλεία και στις επιστημολογικές συνέπειες ανάμεσα σε θεωρητικές σχολές, ενδεικτικά ανάμεσα σε λειτουργιστική και κριτική κοινωνιολογία. Περαιτέρω, θα χρησιμοποιηθούν επίκαιρα θέματα και παραδείγματα από το πεδίο της πολιτικής κοινωνιολογίας, με στόχο να δοκιμαστούν αυτές οι έννοιες σε σημερινά πλαίσια.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με την παρακολούθηση του μαθήματος και την βιβλιογραφική μελέτη συναφών ζητημάτων από τα συγγράμματα επιδιώκεται οι φοιτήτριες και φοιτητές στο τέλος του εξαμήνου:

- α) να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τις βασικές κοινωνιολογικές προσεγγίσεις και τους εκπροσώπους τους
- β) να έχουν γενική επισκόπηση των διαφορετικών επιμέρους αντικειμένων της κοινωνιολογίας και των βασικών ερωτημάτων και θεματικών όσων τέτοιων αντικειμένων έχουν συζητηθεί στο μάθημα,
- γ) να μπορούν να εκφραστούν σχετικά με τις ιστορικο-κοινωνικές συνθήκες γέννησης της επιστήμης της κοινωνιολογίας, ως απότοκης της βιομηχανικής-αστικής επανάστασης και της μετάβασης από τις φεουδαρχικές στις καπιταλιστικές κοινωνίες,
- δ) να μπορούν να διαμορφώνουν κοινωνιολογικά ερωτήματα και να αναζητούν για αυτά κατάλληλες μεθοδολογίες εμπειρικής και θεωρητικής έρευνας.

Τίτλος: [Μεθοδολογία Σχεδιασμού Ποιοτικής Κοινωνικής Έρευνας](#)

Κωδικός Μαθήματος: 183-02-17

Εξάμηνο Σπουδών: 1^ο

Τύπος Μαθήματος: Υποχρεωτικό/Ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων

Εβδομαδιαίες ώρες Διδασκαλίας: 3

Πιστωτικές Μονάδες: 5

Προαπαιτούμενα Μαθήματα: Βασικές γνώσεις κοινωνιολογικής θεωρίας και μεθοδολογίας της εμπειρικής έρευνας, έστω σε προκαταρκτικό στάδιο.

Περιεχόμενο Μαθήματος: Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων του υποχρεωτικού μεταπτυχιακού σεμιναρίου Μεθοδολογία Σχεδιασμού Ποιοτικής Κοινωνικής Έρευνας θα παρουσιαστεί αναλυτικά η διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης μιας ποιοτικής έρευνας. Ο σκοπός είναι γίνει σαφέστερη η διάκριση ανάμεσα στις επιστημολογικές προτεραιότητες, τις μεθοδολογικές τεχνικές και τη διαδικασία που εφαρμόζεται σε μια έρευνα θετικιστικού τύπου και στις αντίστοιχες παραδοχές και επιλογές μιας εμπειρικής έρευνας ποιοτικού

προσανατολισμού. Αρχικά αφού παρουσιαστεί η έννοια της επιστήμης και ποια είναι τα συνολικότερα χαρακτηριστικά μιας επιστημονικής έρευνας, θα συζητηθεί συνοπτικά η παράδοση της θετικιστικής κοινωνιολογίας και οι προτάσεις της για την κοινωνική έρευνα (π.χ. σχέση ερευνητή-ερευνώμενου, επιστημονικό ιδιόλεκτο της έρευνας, δυνατότητα γενίκευσης, αξιοπιστία και εγκυρότητα, ζητήματα δεοντολογίας και ηθικής, δυνατότητες πρακτικής εφαρμογής, κτλ). Στη συνέχεια, θα διατυπωθούν οι κριτικές που ασκούνται σε αυτό το ερευνητικό παράδειγμα και θα αναλυθεί διεξοδικά η λογική της ποιοτικής έρευνας και πως αυτή συνδέεται με συγκεκριμένες ερωτήσεις, ερευνητικά σχέδια και τρόπους εμπειρικής διερεύνησης της κοινωνικής καθημερινότητας. Πιο συγκριμένα θα παρουσιαστούν τα βήματα υλοποίησης ενός σχεδίου ποιοτικής έρευνας, από την αρχική σύλληψη της ερευνητικής ιδέας μέχρι την τελική υλοποίηση και δημοσίευση του ερευνητικού αποτελέσματος. Η κυκλική αυτή διαδικασία περιλαμβάνει τη συζήτηση για το πώς γίνεται ο σχεδιασμός στην ποιοτική έρευνα – και στα διάφορα είδη της - (π.χ. εθνογραφική, αφηγηματική, φαινομενολογική, μελέτη περίπτωσης, θεμελιωμένη θεωρία, κτλ), ποιες φάσεις περιλαμβάνει το εν λόγω εγχείρημα, πως αρθρώνονται τα συγκεκριμένα ερευνητικά ερωτήματα και πως απαντώνται, μέσα από διακριτές μεθοδολογικές τεχνικές, οι σκοποί και οι στόχοι της έρευνας. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στον αναστοχαστικό, ευριστικό και διαλεκτικό χαρακτήρα της μεθοδολογίας ποιοτικής έρευνας καθώς και στη δυνατότητα συμπερίληψης όχι μονάχα «ομοιογενών» και «κανονικών» περιπτώσεων, αλλά κυρίως στην ικανότητα ανάδειξης αντινομιών, αντιφάσεων, συγκρούσεων και τρόπων βίωσης και διαχείρισης συγκεκριμένων καταστάσεων (π.χ. μετανάστευση, χρόνια ασθένεια, ανεργία, ριζική αλλαγή σχεδίων ζωής, κτλ). Επίσης, συζητείται η δυνατότητα συνδυασμού ποσοτικής και ποιοτικής μεθοδολογίας στο σύγχρονο ερευνητικό σχεδιασμό, οι προκλήσεις, οι δυνατότητες και οι περιορισμοί αντίστοιχων συνθετικών εγχειρημάτων. Το μάθημα στοχεύει να εισάγει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες στα βασικά ζητήματα σχεδιασμού μιας ποιοτικής έρευνας, καθώς και στο επιστημολογικό υπόβαθρο της ερμηνευτικής κοινωνιολογικής συλλογιστικής. Μέσα από τη συζήτηση παραδειγμάτων εφαρμογής, θα αναλυθούν διάφορα σχέδια έρευνας και οι φοιτητές/τριες θα μνηθούν στις πολλαπλές τεχνικές της συλλογής και ανάλυσης ποιοτικών κοινωνικών δεδομένων και στη χρήση συγκεκριμένων ερευνητικών τεχνικών. Το μάθημα συγκροτείται με τη μορφή εβδομαδιαίων διαλέξεων γύρω από τις επιμέρους θεματικές ενότητες, με βάση το διδακτικό υλικό που διανέμεται στους φοιτητές/τριες. Στο πλαίσιο των συναντήσεων παρουσιάζεται η κληρονομιά της ερμηνευτικής κοινωνιολογίας και τα ειδικότερα βήματα που ακολουθούνται στο σχεδιασμό μιας ποιοτικής έρευνας από την αρχική ιδέα μέχρι την τελική φάση

υλοποίησης της. Εκτός από το προηγούμενο, παρουσιάζονται διεξοδικά τα ηθικά, δεοντολογικά, επιστημολογικά, πολιτικά και ηθικά ζητήματα που εγείρονται στις ποιοτικές έρευνες. Στις διαλέξεις, γίνεται εκτενής χρήση έντυπου, οπτικού και ακουστικού υλικού από τα πεδία της επικαιρότητας, αλλά και από το παρελθόν, ανάλογα με το υπό διερεύνηση θέμα (π.χ. παρουσίαση του εαυτού, χρόνια πάσχοντες, ανεργία, κοινωνικός στιγματισμός, κοινωνική ανάπτυξη, συνοχή, μετανάστευση, τουρισμός κτλ). Μέσα από τη δημιουργία ομάδων εργασίας, που μελετάνε επιλεγμένα κείμενα εργασίας δημοσιευμένα σε ελληνικά και ξένα περιοδικά και βιβλία, το σεμινάριο θα επικεντρωθεί σε ζητήματα επιστημολογίας και μεθοδολογίας του ερευνητικού σχεδιασμού στην ποιοτική έρευνα και θα αναδείξει την ευριστική και αναστοχαστική διάσταση της ποιοτικής έρευνας και τις δυνατότητες εφαρμογής της. Επίσης, το ερευνητικό σεμινάριο θα συνδεθεί με το περιεχόμενο των υπόλοιπων σεμιναρίων του ΠΜΣ και οι φοιτητές θα παρουσιάσουν εκτενώς ζητήματα που απορρέουν από τη δική τους έρευνα πεδίου.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Οι στόχοι του μαθήματος συνοψίζονται ως εξής:

- Εξοικείωση φοιτητών/τριων με τα αναλυτικά εργαλεία, τις θεωρητικές έννοιες, τις ερευνητικές μεθόδους και τις τεχνικές της ποιοτικής έρευνας.
- Ανάδειξη της ερμηνευτικής προσέγγισης της κοινωνικής ζωής και σύνδεση της με τις πολλαπλές εκδοχές της ποιοτικής έρευνας. Δυνατότητες, συνεισφορά και όρια της ερμηνευτικής προσέγγισης και της ποιοτικής έρευνας, ειδικότερα σε ζητήματα ερευνητικού σχεδιασμού για την κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή.
- Ανίχνευση προνομιακών τόπων εμπειρικής ποιοτικής έρευνας στους χώρους της καθημερινής ζωής.
- Συζήτηση κλασικών ποιοτικών μελετών και ερευνητικών παραδειγμάτων που επικεντρώνονται στην ελληνική και στη διεθνή πραγματικότητα, ειδικότερα σε ζητήματα ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.
- Διασύνδεση των θεωρητικών εργαλείων με την ερευνητική πρακτική και ανάδειξη της σημασίας του σχεδιασμού και εφαρμογής ερευνών για την κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες αναμένεται μετά το πέρας του σεμιναρίου να μπορούν να:

1. Καταδείξουν μία ικανότητα κατανόησης της φύσης και των περιεχόμενων της ποιοτικής έρευνας, τόσο σε επίπεδο μεθόδων όσο και σε επίπεδο τεχνικών.

2. Εφαρμόσουν κάποιες συγκεκριμένες ποιοτικές μεθόδους και κάποια συγκεκριμένα τεχνικά εργαλεία στη μελέτη συγκεκριμένων πεδίου της κοινωνικής πραγματικότητας.
3. Αναπτύξουν δεξιότητες σύνθεσης και ερμηνείας σε πραγματολογικά δεδομένα που προκύπτουν από την εφαρμογή της ποιοτικής μεθοδολογίας στην πρακτική μελέτη της καθημερινής ζωής.
4. Συντάξουν ένα επαρκές σχέδιο έρευνας για ένα συγκεκριμένο θέμα μελέτης.
5. Παρουσιάσουν μια ερευνητική ιδέα και αποτυπώσουν τη μεθοδολογία σχεδιασμού και τις δυνατότητες υλοποίησης της.

Τίτλος: Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις στο Έγκλημα και την Αντιμετώπισή του

Κωδικός Μαθήματος: 183-03-13

Εξάμηνο Σπουδών: 1^ο

Τύπος Μαθήματος: Υποχρεωτικό / Ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων

Εβδομαδιαίες ώρες Διδασκαλίας: 3

Πιστωτικές Μονάδες: 5

Προαπαιτούμενα Μαθήματα: Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενο Μαθήματος: Στόχος του μαθήματος αποτελεί η θεωρητική εμβάθυνση των μεταπτυχιακών φοιτητών-τριών στο πεδίο των κοινωνιολογικών προσεγγίσεων που έχουν διατυπωθεί αναφορικά με το «έγκλημα» και την αντιμετώπιση του.

Η ύλη του μαθήματος καταγράφεται ως εξής:

(α) Το έγκλημα ως ιστορικό και κοινωνικό φαινόμενο, Θεωρητικές προσεγγίσεις στο έγκλημα: Κλασικισμός και πρώιμος θετικισμός- Ιταλική Θετική Σχολή.

(β) Θεωρητικές προσεγγίσεις στο έγκλημα: κοινωνιολογικός θετικισμός- Χαρτογραφική Σχολή και Σχολή του Σικάγου.

(γ) Σύγχρονες θετικιστικές προσεγγίσεις στο έγκλημα.

(δ) Ουματολογική προσέγγιση.

(ε) «Νέα» Εγκληματολογία: Μια κριτική προσέγγιση του εγκλήματος.

(στ) Πρότυπα αντεγκληματικής πολιτικής. Η Αντεγκληματική πολιτική στη σύγχρονη Ελλάδα.

(ζ) «Κριτική της αντεγκληματικής πολιτικής και νέες προτάσεις: Η έμφαση στην αποτελεσματικότητα και η μηδενική ανοχή».

(η) «Κριτική της αντεγκληματικής πολιτικής και νέες προτάσεις: Η ιδιωτικοποίηση του κοινωνικού ελέγχου».

(θ) «Κριτική της αντεγκληματικής πολιτικής και νέες προτάσεις: Η κοινωνικοποίηση του κοινωνικού ελέγχου».

(ι) Νέα Αντεγκληματική Πολιτική: Καταργητισμός.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Μετά το τέλος του Α' εξαμήνου οι μεταπτυχιακοί φοιτητές-τριες θα πρέπει να είναι ικανοί να προσεγγίζουν ζητήματα που άπτονται της κοινωνιολογικής μελέτης του εγκλήματος.

Ειδικότερα:

1. να κατανοήσουν το φάσμα της θεωρητικής γνώσης που διδάχτηκαν και να είναι σε θέση να διακρίνουν τις όποιες διαφορές ή ομοιότητες των θεωριών αυτών,
2. να εξηγούν μορφές «εγκλήματος» υπό το πρίσμα των κοινωνιολογικών προσεγγίσεων,
3. να αναπτύσσουν επιχειρηματολογία αναφορικά με το είδος και την αποτελεσματικότητα μοντέλων αντεγκληματικής πολιτικής.

Τίτλος: Κοινωνικός Τομέας: Οργανισμοί και Υπηρεσίες

Κωδικός Μαθήματος: 183-04-17

Εξάμηνο Σπουδών: 1^ο

Τύπος Μαθήματος: Υποχρεωτικό / Ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων

Εβδομαδιαίες ώρες Διδασκαλίας: 3

Πιστωτικές Μονάδες: 5

Προαπαιτούμενα Μαθήματα: Βασικές γνώσεις κοινωνιολογικής θεωρίας και μεθοδολογίας της εμπειρικής έρευνας, έστω σε προκαταρκτικό στάδιο.

Περιεχόμενο Μαθήματος: Το συγκεκριμένο μάθημα περιλαμβάνει μια εισαγωγή στην Κοινωνιολογία των Οργανώσεων, αλλά και την ανάδειξη των κοινωνικών αναπτυξιακών προοπτικών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, που προκύπτουν μέσα από την ορθή και εμπνευσμένη αξιοποίηση του κοινωνικού κεφαλαίου σε υφιστάμενες, αλλά και νέες, οργανωσιακές δομές. Οι εισηγήσεις δίνουν ιδιαίτερη έμφαση σε νέες μορφές συντονισμού και συνεργατικότητας οργανώσεων και φορέων μέσω δεσμευτικού πλαισίου δικτυώσεων και ενιαίας αντίληψης στρατηγικού σχεδιασμού, αναφορικά με τις προτεραιότητες και τους αναπτυξιακούς στόχους των τοπικών κοινωνιών. Βασικός στόχος είναι η διερεύνηση του τρόπου, σύμφωνα με τον οποίο παρέχονται υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα σε Οργανισμούς και τοπικά δίκτυα και η ανάδειξη μορφών κοινωνικής παρέμβασης,

απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας σε τοπικό επίπεδο με τη συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως συμπληρωματικού μηχανισμού άσκησης κοινωνικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό και με αναφορά σε συγκεκριμένα παραδείγματα εξετάζεται η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων σε σταθερά και βιώσιμα δίκτυα συνεργασίας για την πολιτική αντιμετώπιση και το στρατηγικό σχεδιασμό προτεραιοτήτων κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης σε τοπικά περιβάλλοντα. Αναλύονται θεματικές που αφορούν στο σχεδιασμό, την αξιολόγηση και τη διαχείριση αναπτυξιακών προγραμμάτων με έμφαση στην τοπικότητα καθώς και στην ανάδειξη προβλημάτων και δυστοκίας, αλλά και επιτυχημένων καλών πρακτικών και καινοτομιών στη χάραξη περιφερειακών πολιτικών.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες/φοιτητές αναμένεται να:

- Αποκτήσουν μια σαφή γνώση των των βασικών θεωρητικών προσεγγίσεων της οργανωσιακής θεωρίας (ΟΘ).
- Καταδείξουν ικανότητα κατανόησης της διασύνδεσης της ΟΘ με την τοπική ανάπτυξη την κοινωνική οικονομία και την διακυβέρνηση.
- Αναπτύξουν δεξιότητες σχεδιασμού ερευνητικών προσπαθειών ανάλυσης των οργανωσιακών σχημάτων και των διασυνδέσεων τους.

Τίτλος: Κοινωνική Συνοχή: Μετανάστευση και Εκπαίδευση

Κωδικός Μαθήματος: 183-05-13

Εξάμηνο Σπουδών: 1^ο

Τύπος Μαθήματος: Υποχρεωτικό / Ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων

Εβδομαδιαίες ώρες Διδασκαλίας: 3

Πιστωτικές Μονάδες: 5

Προαπαιτούμενα Μαθήματα: Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενο Μαθήματος: Το περιεχόμενο του μαθήματος εστιάζει στην μετανάστευση και στην εκπαίδευση, αλλά και στις παραγόμενες κοινωνικές ανισότητες και σε ποιο βαθμό αυτές αποτελούν απειλή για την κοινωνική συνοχή ή, όπως υποστηρίζει ο Zygmunt Bauman, «παράπλευρες απώλειες» στην προσπάθεια διατήρησης της. Κεντρικοί άξονες του μαθήματος αποτελούν επιστημονικές προσεγγίσεις της κοινωνικής συνοχής, της μετανάστευσης και της εκπαίδευσης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και της τοπικότητας

των κοινωνιών. Αρχικά εξετάζονται οι βασικές έννοιες του μαθήματος, όπως η κοινωνική συνοχή, οι κοινωνικές ανισότητες.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Στο πλαίσιο του μαθήματος δίνεται έμφαση:

1. Στην εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών με την έννοια της κοινωνικής συνοχής, των κοινωνικών ανισοτήτων και των ευάλωτων ομάδων.
2. Στις θεωρητικές προσεγγίσεις και τις διασυνδέσεις της κοινωνικής συνοχής με την εκπαίδευση.
3. Στις θεωρητικές προσεγγίσεις και τις διασυνδέσεις της κοινωνικής συνοχής με την μετανάστευση.
4. Στις διασυνδέσεις εκπαίδευσης και μετανάστευσης σε ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.
5. Στην ικανότητα να αναγνωρίζουν οι φοιτητές/τριες τις πολλαπλές πτυχές φαινομένων, τα οποία εμπίπτουν στη θεματική του μαθήματος και χρρίζουν αντιστοιχούς πολυεπίπεδης ανάλυσης.
6. Στο να αποκτήσουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες δεξιότητες στην αναζήτηση και αξιολόγηση κατάλληλων βιβλιογραφικών πηγών, την κριτική ανάγνωση της βιβλιογραφίας και την κατάλληλη χρήση της στο πλαίσιο του αναλυτικού σχήματος που αναπτύσσουν στην εργασία τους.

Τίτλος: Κοινωνικός Αποκλεισμός, Περιθωριοποίηση και Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες

Κωδικός Μαθήματος: 183-06-13

Εξάμηνο Σπουδών: 1^ο

Τύπος Μαθήματος: Υποχρεωτικό / Ειδίκευσης γενικών γνώσεων

Εβδομαδιαίες ώρες Διδασκαλίας: 3

Πιστωτικές Μονάδες: 5

Προαπαιτούμενα Μαθήματα: Κοινωνιολογική θεωρία (κοινωνική ανισότητα, κοινωνική διαφοροποίηση, κοινωνικής δομή, ανάπτυξη της αγοράς εργασίας στη σημερινή εποχή, καθώς και γνώσεις γύρω από τις διαδικασίες μετανάστευσης, διαφοροποίησης της σχέσης των δύο φύλων και μεταχείρισης των ευάλωτων ομάδων)

Περιεχόμενο Μαθήματος: Βασικός στόχος του μαθήματος είναι να επισημανθεί, περιγραφεί και αναλυθεί στις επιμέρους όψεις του το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού στις σύγχρονες κοινωνίες. Το μάθημα θεωρείται εισαγωγικό στη μελέτη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων σε τοπικό επίπεδο, στο μέτρο που επιτρέπει να συλλάβουμε, κατ' αρχάς

σε θεωρητική και εννοιολογική βάση, τις ευρύτερες κοινωνικές, πολιτικές, πολιτισμικές και διοικητικές διαδικασίες που παράγουν και αναπαράγουν το φαινόμενο του αποκλεισμού ως αρνητική δυναμική της κοινωνικής συμβίωσης και των κοινωνικών σχέσεων. Επομένως, στο πλαίσιο του μαθήματος δεν θα περιοριστούμε στην εννοιολόγηση του κοινωνικού αποκλεισμού αποκλειστικά ως αδυναμίας στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, αλλά θα επεκταθούμε σε όλες τις διαστάσεις του: Αποκλεισμός από την αγορά εργασίας, αποκλεισμός από τις διαδικασίες παραγωγής και διάδοσης της γνώσης και του πολιτισμικού κεφαλαίου, αποκλεισμός από συμμετοχικές διαδικασίες πολιτικής επιρροής, αποκλεισμός από βιωματικές πρακτικές ισότιμης κοινωνικής συμβίωσης (π.χ. ρατσισμός). Όλες οι παραπάνω διαδικασίες αποκλεισμού θα εξετασθούν ως συναρτώμενες μεταβλητές, με την έννοια ότι η μια επηρεάζει την άλλη δημιουργώντας μια σπειροειδή δυναμική αποκλεισμού που αναπαράγει (συχνά με διευρυμένο τρόπο) τη συνολική κοινωνική υποβάθμιση του ατόμου και των σχέσεών του. Παράλληλος στόχος του μαθήματος είναι να αναδείξει τη συλλογική διάσταση του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού, δηλαδή να προσδιορίσει τις κοινωνικές ομάδες που υφίστανται ή είναι πιο πιθανό να υποστούν τον αποκλεισμό και να περιγράψει και αναλύσει τα χαρακτηριστικά τους συνδέοντάς τα με τον πολλαπλό χαρακτήρα του αποκλεισμού (γυναίκες, άνεργοι, φτωχοί εργαζόμενοι, 'δομικά άνεργοι', νέοι, μετανάστες, πρόσφυγες, τσιγγάνοι, μονογονεϊκές οικογένειες, γεωγραφικά αποκλεισμένοι, ανάπηρα άτομα, χρήστες ουσιών). Η ανάδειξη της συλλογικής διάστασης του αποκλεισμού προϋποθέτει εκτός από την ανάλυση των δομικών διαδικασιών της διαδικασίας αποκλεισμού και την ανάλυση μιας θετικής διάστασης, που είναι οι συλλογικές δράσεις τις οποίες ενίοτε αναπτύσσουν οι αποκλεισμένες κοινωνικές ομάδες προκειμένου να διαρρήξουν τον αποκλεισμό τους. Στο πλαίσιο αυτό θα εκτεθούν ορισμένες τέτοιες περιπτώσεις συλλογικής δράσης. Το μάθημα εμφανίζει συνέργεια με τα υπόλοιπα μαθήματα του μεταπτυχιακού προγράμματος και ειδικότερα με τα μαθήματα της κοινωνικής πολιτικής και της ποιότητας ζωής, υπό την έννοια ότι διερευνά το κοινωνικό υπόβαθρο και τους μηχανισμούς παραγωγής των συλλογικοτήτων με τα προβλήματα των οποίων οφείλει να αναμετρηθεί οποιοσδήποτε φορέας, θεσμικός (υπερεθνικοί οργανισμοί, κρατική διοίκηση, περιφερειακά όργανα και τοπική αυτοδιοίκηση) ή μη θεσμικός (κοινωνικά κινήματα, μη κυβερνητικοί οργανισμοί, κινήσεις πολιτών), που προσεγγίζει όψεις της κοινωνικής πολιτικής και της ποιότητας ζωής σε αντίστοιχα πλαίσια.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Με την περάτωση του εξαμήνου οι φοιτητές/φοιτήτριες θα πρέπει να αναγνωρίζουν τα πολλαπλά φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού:

- 1) ως δομικά αποτελέσματα της λειτουργίας του καπιταλιστικού συστήματος και όχι ως «κοινωνικά ατυχήματα»,
- 2) ως δυναμικές διαδικασίες κατασκευής και επιμερισμού των κοινωνικών ανισοτήτων σε όλα τα κοινωνικά πεδία εξουσίας και όχι ως απλές στατι(στι)κές καταστάσεις πραγμάτων,
- 3) ως δυναμικές μορφές συλλογικής σύγκρουσης διαμέσου της διάρρηξης του πολιτισμικού αποκλεισμού των ομάδων, δηλαδή τη δυνατότητά τους να νοηματοδοτούν αυτόνομα και σύμφωνα με τις δικές τους ιδιαίτερες ανάγκες τα δεδομένα του βίου (χώρος, χρόνος, σχέσεις, δράσεις κτλ).

Τίτλος: Έρευνα στη Μετανάστευση και στην Εκπαίδευση

Κωδικός Μαθήματος: 183-07-13

Εξάμηνο Σπουδών: 2^ο

Τύπος Μαθήματος: Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν / Ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων

Εβδομαδιαίες ώρες Διδασκαλίας: 3

Πιστωτικές Μονάδες: 10

Προαπαιτούμενα Μαθήματα: Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα

Περιεχόμενο Μαθήματος: Το μάθημα αποτελεί συνέχεια του αντίστοιχου μαθήματος που λαμβάνει χώρα στο χειμερινό εξάμηνο («Κοινωνική συνοχή: Εκπαίδευση και μετανάστευση») και εμβαθύνει στη θεματική όπως και στα επιστημολογικά εργαλεία. Ο κύριος προσανατολισμός του μαθήματος είναι ο σχεδιασμός μιας μελέτης περίπτωσης, που σχετίζεται με τη θεματική του μαθήματος, η διεξαγωγή έρευνας πεδίου και η ανάλυση εμπειρικού υλικού. Κεντρικοί άξονες του μαθήματος αποτελούν επιστημονικές προσεγγίσεις της κοινωνικής συνοχής, της μετανάστευσης και της εκπαίδευσης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και της τοπικότητας των κοινωνιών.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Στη βάση των επιστημολογικών εργαλείων που διαμεσολαβούν οι παραδόσεις, οι φοιτητές/ήτριες θα αναλάβουν την οργάνωση και διεξαγωγή μιας (περιορισμένης έκτασης) εμπειρικής έρευνας την οποία θα παρουσιάσουν ως μελέτη περίπτωσης.

Οι φοιτητές και φοιτήτριες αποκτούν:

- διευρυμένες θεωρητικές γνώσεις σχετικά με τη κοινωνική συνοχή, τις κοινωνικές ανισότητες.

- διευρυμένες γνώσεις σχετικά με σημαντικά επιστημολογικά εργαλεία με τα οποία οι κοινωνικές επιστήμες προσεγγίζουν και αναλύουν τέτοιου είδους φαινόμενα και τα οποία οι φοιτητές/ήτριες καλούνται να εφαρμόσουν στην μελέτη περίπτωσης.
- την ικανότητα να διεξάγουν σε βάθος ανάλυση κοινωνικών φαινομένων συνδυάζοντας θεωρητική προσέγγιση και εμπειρική έρευνα.
- την ικανότητα να συνδέουν θεωρητικές έννοιες και μοντέλα ανάλυσης με εμπειρικά παραδείγματα (ποσοτικά και ποιοτικά).
- τη δεξιότητα να συνδυάζουν την ανάλυση δευτερογενούς βιβλιογραφίας με τη μελέτη περίπτωσης.

Τίτλος: Έρευνα στο Έγκλημα και την Αντεγκληματική Πολιτική

Κωδικός Μαθήματος: 183-08-13

Εξάμηνο Σπουδών: 2^ο

Τύπος Μαθήματος: Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν / ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων

Εβδομαδιαίες ώρες Διδασκαλίας: 3

Πιστωτικές Μονάδες: 10

Προαπαιτούμενα Μαθήματα: Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις στο έγκλημα και την Αντιμετώπιση του (Α Εξάμηνο)

Περιεχόμενο Μαθήματος:

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να εφαρμόσουν όσα έμαθαν το 1^ο εξάμηνο, πραγματοποιώντας έρευνες σε περιπτώσεις μελέτης που αφορούν την Εγκληματικότητα και τις Αντεγκληματικές Πολιτικές.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Οι συμμετέχοντες θα πρέπει με το τέλος του εξαμήνου να αποκτήσουν εξοικείωση με βασικά εργαλεία της εμπειρικής έρευνας στην Εγκληματολογία και τις Αντεγκληματικές Πολιτικές, καθώς και μια γενική ικανότητα σχεδιασμού και υλοποίησης κοινωνικών ερευνών στο συναφές κοινωνικό πεδίο.

Τίτλος: Έρευνα σε Οργανισμούς και Υπηρεσίες του Κοινωνικού Τομέα

Κωδικός Μαθήματος: 183-09-17

Εξάμηνο Σπουδών: 2^ο

Τύπος Μαθήματος: Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν / Ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων

Εβδομαδιαίες ώρες Διδασκαλίας: 3

Πιστωτικές Μονάδες: 10

Προαπαιτούμενα Μαθήματα: Πέρα από βασικές γνώσεις κοινωνιολογικής θεωρίας απαιτούνται γνώσεις μεθοδολογίας της εμπειρικής έρευνας, έστω σε προκαταρκτικό στάδιο και των ποιοτικών μεθόδων και τεχνικών των Κοινωνικών Επιστημών

Περιεχόμενο Μαθήματος:

Το μάθημα αποτελεί στοιχείο του στρατηγικού σχεδιασμού του μεταπτυχιακού προγράμματος που σκοπό έχει να εκπαιδευτεί μια νέα γενιά κοινωνικών ερευνητών και μελετητών που θα κατέχουν τα βασικά εργαλεία της κοινωνικής έρευνας. Ειδικότερα το μάθημα στοχεύει να εισαγάγει τους φοιτητές στη μεθοδολογία και στα εμπειρικά εργαλεία της έρευνας σε ζητήματα έρευνα με αντικείμενο τις οργανώσεις και επιχειρήσεις στον Κοινωνικό Τομέα. Στο πλαίσιο αυτό, οι συμμετέχοντες θα πρέπει με το τέλος του εξαμήνου να αποκτήσουν εξοικείωση με βασικά εργαλεία της εμπειρικής έρευνας στον αντικείμενο των οργανώσεων, καθώς και μια γενική ικανότητα σχεδιασμού και υλοποίησης κοινωνικών ερευνών στο συναφές κοινωνικό πεδίο. Συγκεκριμένα η έμφαση θα δοθεί στην ανάλυση των μεθόδων της εμπειρικής έρευνας στο πλαίσιο των οργανώσεων και των επιχειρήσεων, στην εμπειρική διερεύνηση ερευνητικών παραδειγμάτων, στην εφαρμογή ερευνητικού παραδείγματος και παρουσίαση στο τέλος του εξαμήνου και στην ανάπτυξη μιας γενικής ικανότητας σχεδιασμού και υλοποίησης κοινωνικών ερευνών στο συναφές κοινωνικό πεδίο.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Μετά την ολοκλήρωση των διαλέξεων οι φοιτητές αναμένεται να:

- Πραγματεύονται επιστημολογικά και μεθοδολογικά ζητήματα που σχετίζονται με τις διαφορετικές εκδοχές της εμπειρικής κοινωνικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες
- Προτείνουν και θεμελιώνουν περιοχές εφαρμοσμένης ποιοτικής έρευνας, όπου τα αναλυτικά εργαλεία των ανωτέρω σχολών μπορούν να συγκροτήσουν εδραία κοινωνιολογική γνώση.
- Καταδείξουν μία στοιχειώδη ικανότητα κατανόησης της φύσης και των περιεχόμενων των κοινωνιολογικών εννοιών και των αντίστοιχων θεωρητικών προτάσεων.
- Αποκτήσουν μια σαφή γνώση του αντικειμένου και της ποιοτικής μεθοδολογίας της επιστήμης της κοινωνιολογίας και με εφαρμογές σε περιβάλλον οργανώσεων.
- Δημιουργήσουν τις κατάλληλες γνώσεις για την κατανόηση, ανάλυση και κριτική ανάλυση - ερμηνεία της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας και των σύγχρονων κοινωνικών ζητημάτων με έμφαση στις κοινωνικές οργανώσεις και υπηρεσίες.

- Αναπτύξουν δεξιότητες σύνθεσης και ερμηνείας σε εμπειρικό υλικό που προέρχεται από την εφαρμογή της ποιοτικής μεθοδολογίας σε οργανωσιακό περιβάλλον.

Τίτλος: Έρευνα στον Κοινωνικό Αποκλεισμό, την Περιθωριοποίηση και τις Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες

Κωδικός Μαθήματος: 183-10-13

Εξάμηνο Σπουδών: 2^ο

Τύπος Μαθήματος: Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν / Ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων εμπειρικής έρευνας

Εβδομαδιαίες ώρες Διδασκαλίας: 3

Πιστωτικές Μονάδες: 10

Προαπαιτούμενα Μαθήματα: Η γνώση της θεωρίας του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού στις σύγχρονες κοινωνίες (Α' εξάμηνο σπουδών)

Περιεχόμενο Μαθήματος: Με δεδομένο ότι στο αντίστοιχο μάθημα του Α' εξαμήνου σπουδών επισημάνθηκε, περιγράφηκε και αναλύθηκε στις επιμέρους όψεις του το φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού στις σύγχρονες κοινωνίες, το μάθημα στοχεύει να εισαγάγει τους φοιτητές στη μεθοδολογία και στα εμπειρικά εργαλεία της έρευνας σε ζητήματα κοινωνικού αποκλεισμού. Στο πλαίσιο αυτό, οι συμμετέχοντες θα πρέπει με το τέλος του εξαμήνου να αποκτήσουν εξοικείωση με βασικά εργαλεία της εμπειρικής έρευνας στον κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς και μια γενική ικανότητα σχεδιασμού και υλοποίησης κοινωνικών ερευνών στο συναφές κοινωνικό πεδίο. Η πλειοψηφία των ερευνών σε ζητήματα κοινωνικού αποκλεισμού στη χώρα μας γίνονται με τρόπους που ευνοούν είτε μια δημοσιογραφικού τύπου επιδερμική προσέγγιση, είτε διοικητικού και γραφειοκρατικού τύπου προτεραιότητες που αγνοούν ή υποβαθμίζουν τον υποκειμενικό παράγοντα. Αναδεικνύουν, δηλαδή, περισσότερο τον κοινωνικό αποκλεισμό σαν αντικειμενικό γεγονός (δεδομένη κατάσταση), παρά τους κοινωνικά αποκλεισμένους ως υποκείμενα κοινωνικών διαδικασιών που τους ωθούν προς τον αποκλεισμό. Έτσι, γίνεται φανερή η ανάγκη να εκπαιδευτεί μια νέα γενιά ερευνητών και μελετητών του κοινωνικού αποκλεισμού που θα κατέχουν τα βασικά εργαλεία της έρευνας και τη γνώση ότι τα ίδια τα ζωντανά υποκείμενα της κοινωνίας προσφέρουν τόσο τα στοιχεία κατανόησης των υπό διερεύνηση παραμέτρων, όσο και τις προτεραιότητες των πολιτικών που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα των αποκλεισμένων. Για το λόγο αυτό, στο πλαίσιο του μαθήματος επιλέχθηκαν τα εργαλεία της ποιοτικής εμπειρικής έρευνας. Στο σημερινό στάδιο γνώσης του προβλήματος, η ποιοτική έρευνα μπορεί να αναδείξει αποτελεσματικά: α) τις δομικές

δυναμικές διαδικασίες της διαδικασίας αποκλεισμού, β) τις υποκειμενικές παραμέτρους της διαδικασίας αποκλεισμού και, κατ' επέκταση, γ) τις συλλογικές δράσεις που μερικές φορές οι αποκλεισμένοι αναπτύσσουν προκειμένου να διαρρήξουν τον αποκλεισμό τους.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Οι συμμετέχοντες θα πρέπει με το τέλος του εξαμήνου να αποκτήσουν εξοικείωση με βασικά εργαλεία της εμπειρικής έρευνας στον κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς και μια γενική ικανότητα σχεδιασμού και υλοποίησης εμπειρικών κοινωνικών ερευνών στο συναφές κοινωνικό πεδίο,

α) να κατανοούν τις δυσκολίες στον ορισμό και τη μέτρηση του κοινωνικού αποκλεισμού και του τρόπου με τον οποίο οι ορισμοί αυτοί δεν είναι απλώς τεχνικά ζητήματα,

β) να είναι σε θέση να προσδιορίζουν και να επεξεργάζονται διαφορετικούς τύπους δεδομένων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάδειξη των κοινωνικο-χωρικών επιπτώσεων του κοινωνικού αποκλεισμού,

γ) να γνωρίζουν πώς περιγράφουμε μια διαδικασία "κοινωνικού αποκλεισμού",

δ) να έχουν γνώση του φάσματος κυβερνητικών δράσεων που έχουν αναπτυχθεί για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο,

ε) να κατανοούν τη "βιωμένη εμπειρία" των ατόμων που κινδυνεύουν ή υποφέρουν από διάφορες πτυχές του κοινωνικού αποκλεισμού και ορισμένα από τα εμπόδια στην "επανένταξή" τους.

Τίτλος: Ποιοτική Έρευνα: Εφαρμογές και Μελέτες Περίπτωσης

Κωδικός Μαθήματος: 183-11-17

Εξάμηνο Σπουδών: 2^ο

Τύπος Μαθήματος: Υποχρεωτικό / Ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων

Εβδομαδιαίες ώρες Διδασκαλίας: 3

Πιστωτικές Μονάδες: 10

Προαπαιτούμενα Μαθήματα: Βασικές γνώσεις κοινωνιολογικής θεωρίας και μεθοδολογίας της εμπειρικής έρευνας, έστω σε προκαταρκτικό στάδιο. Επιτυχής εξέταση στο υποχρεωτικό μάθημα πρώτου εξαμήνου.

Περιεχόμενο Μαθήματος: Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων του υποχρεωτικού μεταπτυχιακού σεμιναρίου Ποιοτική Έρευνα: Εφαρμογές και Μελέτες περίπτωσης, θα παρουσιαστούν αναλυτικά παραδείγματα εφαρμογών αναφορικά με ζητήματα που

συζητήθηκαν εκτενώς στο σεμινάριο του χειμερινού εξαμήνου. Επίσης, θα παρουσιαστούν τα όρια και οι συμβολές των θεωρητικών εννοιών, των μεθοδολογικών παραδειγμάτων και των ερευνητικών τεχνικών της ποιοτικής έρευνας. Ο σκοπός είναι να συνδεθούν τα θεωρητικά εργαλεία της κοινωνικής επιστήμης με την ποιοτική έρευνα. Παράλληλα, σε ένα δεύτερο επίπεδο, η στόχευση είναι να συνδυαστούν οι έννοιες της κοινωνιολογικής θεωρίας με τα διάφορα μεθοδολογικά εργαλεία που οι ερευνητές μετέρχονται για να αποτυπώσουν τις πολλαπλές και ποικίλες όψεις της κοινωνικής ζωής. Ειδικότερα, η έμφαση θα δοθεί στις ερευνητικές τεχνικές της ποιοτικής συλλογιστικής (βλ. παρακάτω), σε διάφορες περιοχές και θέματα της κοινωνικής καθημερινότητας, ως δυνητικά παραδείγματα μελετών περίπτωσης και περαιτέρω έρευνας. Μέσα από τη δημιουργία ομάδων εργασίας, το σεμινάριο θα επικεντρωθεί σε συγκεκριμένα εμπειρικά παραδείγματα και σε δημοσιευμένες ερευνητικές εργασίες, ελληνόγλωσσες και ξενόγλωσσες, που εξετάζουν μελέτες περίπτωσης σε διάφορες περιοχές της κοινωνικής ζωής (για παράδειγμα, παιδεία, υγεία, πολιτισμός, δημόσια διοίκηση, τοπική κοινωνία, ανάπτυξη και συνοχή, τουρισμός κτλ.). Επίσης, το ερευνητικό σεμινάριο θα συνδεθεί με το περιεχόμενο των υπόλοιπων σεμιναρίων του ΠΜΣ. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, μετά την ολοκλήρωση των πρώτων εισαγωγικών διαλέξεων από το συντονιστή διδάσκοντα, η ανάλυση θα στραφεί στη συστηματική παρουσίαση διαφόρων συγκεκριμένων μεθοδολογικών τεχνικών της ποιοτικής έρευνας (π.χ. συμμετοχική παρατήρηση, ημι-δομημένη/βιογραφική αφηγηματική συνέντευξη, ομάδες εστίασης, έρευνες δράσης, κριτική ανάλυση λόγου, κτλ.) Επίσης, θα γίνει εκτενής συζήτηση αρκετών κειμένων εργασίας, με τη μορφή εφαρμογών και συγκεκριμένων ερευνών και μελετών περίπτωσης, που συνδέουν τις κοινωνιολογικές έννοιες και τις θεωρητικές προτάσεις με την ποιοτική έρευνα. Θα παρουσιαστούν, επίσης, τα ηθικά, δεοντολογικά και πολιτικά ζητήματα που προκύπτουν κατά τη διάρκεια του ερευνητικού σχεδιασμού, ειδικότερα στη διάρκεια μιας ποιοτικής έρευνας. Τέλος, θα αναλυθεί η σημασία της χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών στην παραγωγή και ανάλυση εμπειρικού υλικού, ειδικότερα με την εφαρμογή προγραμμάτων τύπου NVIVO, ATLAS, κτλ. Το μάθημα στοχεύει να εισάγει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες στα βασικά ζητήματα της μεθοδολογίας της ποιοτικής έρευνας, στις πολλαπλές τεχνικές της συλλογής και ανάλυσης ποιοτικών κοινωνικών δεδομένων και στη χρήση συγκεκριμένων ερευνητικών τεχνικών. Το σεμινάριο οργανώνεται με τη μορφή εβδομαδιαίων διαλέξεων γύρω από τις επιμέρους θεματικές ενότητες, με βάση το διδακτικό υλικό που διανέμεται στους φοιτητές/τριες. Στο πλαίσιο των συναντήσεων παρουσιάζεται η κληρονομιά της ερμηνευτικής κοινωνιολογίας και – μέσα από τη χρήση πολλαπλών μορφών τεκμηρίων και αποδεικτικού υλικού - αναλύεται η συνεισφορά κάθε

επιμέρους σχολής σε σχέση με την ποιοτική έρευνα. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται αναλυτικά μέσα από συγκεκριμένα ερευνητικά παραδείγματα και εμπειρικές μελέτες, που αναφέρονται στην ελληνική και στη διεθνή πραγματικότητα, οι τεχνικές που κατά βάση χρησιμοποιούνται στις ποιοτικές έρευνες (π.χ. συμμετοχική παρατήρηση, συνέντευξη στις διάφορες μορφές της, ομάδες εστίασης, έρευνα δράσης, κτλ). Εκτός από το προηγούμενο, παρουσιάζονται διεξοδικά τα ηθικά, δεοντολογικά, επιστημολογικά, πολιτικά και ηθικά ζητήματα που εγείρονται στις ποιοτικές έρευνες πεδίου. Στις διαλέξεις, γίνεται εκτενής χρήση έντυπου, οπτικού και ακουστικού υλικού από τα πεδία της επικαιρότητας, αλλά και από το παρελθόν, ανάλογα με το υπό διερεύνηση θέμα (π.χ. παρουσίαση του εαυτού, χρόνια πάσχοντες, ανεργία, κοινωνικός στιγματισμός, κοινωνική ανάπτυξη, συνοχή, μετανάστευση, τουρισμός κτλ). Μέσα από τη δημιουργία ομάδων εργασίας, που μελετάνε επιλεγμένα κείμενα εργασίας δημοσιευμένα σε ελληνικά και ξένα περιοδικά και βιβλία, το σεμινάριο θα επικεντρωθεί σε συγκεκριμένα εμπειρικά παραδείγματα και μελέτες περίπτωσης που εξετάζουν ζητήματα και πρακτικές κοινωνικού σχεδιασμού σε διάφορες περιοχές της κοινωνικής ζωής (π.χ., παιδεία, υγεία, πολιτισμός, δημόσια διοίκηση, τοπική κοινωνία κτλ.). Επίσης, το ερευνητικό σεμινάριο θα συνδεθεί με το περιεχόμενο των υπόλοιπων σεμιναρίων του ΠΜΣ και οι φοιτητές θα παρουσιάσουν εκτενώς ζητήματα που απορρέουν από τη δική τους έρευνα πεδίου.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Οι στόχοι του μαθήματος συνοψίζονται ως εξής:

- Εξοικείωση φοιτητών/τριων με τα αναλυτικά εργαλεία, τις θεωρητικές έννοιες, τις ερευνητικές μεθόδους και τις τεχνικές της ποιοτικής έρευνας.
  - Ανάδειξη της ερμηνευτικής προσέγγισης της κοινωνικής ζωής και σύνδεση της με τις πολλαπλές εκδοχές της ποιοτικής έρευνας. Δυνατότητες, συνεισφορά και όρια της ποιοτικής έρευνας, ειδικότερα σε ζητήματα ερευνητικού σχεδιασμού για την κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή.
  - Ανίχνευση προνομιακών τόπων ποιοτικής έρευνας στους χώρους της καθημερινής ζωής.
  - Συζήτηση ποιοτικών μελετών και ερευνητικών παραδειγμάτων που επικεντρώνονται στην ελληνική και διεθνή πραγματικότητα, ειδικότερα σε ζητήματα ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.
  - Διασύνδεση των θεωρητικών εργαλείων με την ερευνητική πρακτική και ανάδειξη της σημασίας του σχεδιασμού και εφαρμογής ερευνών για την κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή.
- Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες αναμένεται μετά το πέρας του σεμιναρίου να μπορούν να:

1. Καταδείξουν μία ικανότητα κατανόησης της φύσης και των περιεχομένων της ποιοτικής έρευνας, τόσο σε επίπεδο μεθόδων όσο και σε επίπεδο τεχνικών.
2. Εφαρμόσουν κάποιες συγκεκριμένες ποιοτικές μεθόδους και κάποια συγκεκριμένα τεχνικά εργαλεία στη μελέτη συγκεκριμένων πεδίου της κοινωνικής πραγματικότητας.
3. Αναπτύξουν δεξιότητες σύνθεσης και ερμηνείας σε πραγματολογικά δεδομένα που προκύπτουν από την εφαρμογή της ποιοτικής μεθοδολογίας στην πρακτική μελέτη της καθημερινής ζωής.
4. Συντάξουν ένα επαρκές σχέδιο έρευνας για ένα συγκεκριμένο θέμα μελέτης.
5. Χρησιμοποιήσουν λογισμικά πακέτα ανάλυσης ποιοτικών δεδομένων.

Τίτλος: Διπλωματική Εργασία

Εξάμηνο Σπουδών: 3^ο

Τύπος Μαθήματος: Υποχρεωτικό

Πιστωτικές Μονάδες: 30

Προαπαιτούμενα Μαθήματα: Επιτυχή παρακολούθηση των Υποχρεωτικών Μαθημάτων καθώς και δύο εκ των τεσσάρων Υποχρεωτικών κατ' επιλογήν Μαθημάτων του ΠΜΣ.

Περιεχόμενο Μαθήματος: Το περιεχόμενο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας πρέπει να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να είναι πρωτότυπο. Η επιλογή του θέματος της διπλωματικής εργασίας, η πορεία υλοποίησης και ο τρόπος αξιολόγησης βασίζεται στα προβλεπόμενα του κανονισμού σπουδών. Η διπλωματική εργασία υλοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες συγγραφής επιστημονικών εργασιών και του κώδικα ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας. Βασικά στάδια υλοποίησης:

- Διατύπωση ερευνητικού προβληματισμού και περιγραφή του υπό μελέτη θέματος ειδίκευσης.
- Κριτική ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας.
- Ανάπτυξη μεθοδολογικού σχεδιασμού περιλαμβάνοντας την διατύπωση του σκοπού της έρευνας και του προβλήματος, την παράθεση των ερευνητικών ερωτημάτων, της χρονικής διάρκειας (χρονοδιάγραμμα εργασιών), τις μεθοδολογικές επιλογές (ερευνητική στρατηγική, μέθοδο εννοιολόγησης, μέθοδοι δειγματοληψίας, συλλογή/παραγωγή των δεδομένων, στρατηγική ανάλυσης των δεδομένων).
- Υλοποίηση κοινωνικής έρευνας και ανάλυση δεδομένων.
- Καταγραφή και ερμηνεία συμπερασμάτων.
- Συγγραφή του κειμένου της διπλωματικής εργασίας.

- Δημόσια υποστήριξη της Διπλωματικής Εργασίας ενώπιον τριμελούς επιτροπής αξιολόγησης.

Για την εκπόνηση της εργασίας προβλέπεται χρήση του συστήματος παραπομπών και αναφορών APA, εναλλακτικά του συστήματος Harvard.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της Διπλωματικής Εργασίας, ο/η μεταπτυχιακός φοιτητής /τρια θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να διατυπώνει ερευνητική προβληματική και να αναγνωρίζει βασικές και δευτερεύουσες πτυχές στην εξέταση ενός κοινωνικού φαινομένου
- Να αντλεί από τη διαθέσιμη βιβλιογραφία προσεγγίζοντας με κριτικό και συνθετικό πνεύμα το αντικείμενο μελέτης
- Να σχεδιάζει ένα ερευνητικό πλάνο και να αναπτύσσει κατάλληλη μεθοδολογία προσέγγισης και διερεύνησης ενός θέματος υπό μελέτη
- Να εφαρμόζει τους κανόνες συγγραφής επιστημονικών εργασιών
- Να πραγματοποιεί παρουσίαση της εργασίας χρησιμοποιώντας ΤΠΕ.

Διδάσκοντες/ουσες

Καθηγητές

Γεωργούλας Ευστράτιος

- Γνωστικό Αντικείμενο: Εγκληματολογία με Έμφαση στη Νεότητα και τον Ελεύθερο Χρόνο
- Γραφείο: Κτίριο "Επιστημών της Θάλασσας" στο ισόγειο, Λόφος Πανεπιστημίου, 81 132 Μυτιλήνη
- Τηλ.: (+30) 22510 36519, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: s.georgoulas@soc.aegean.gr
- Ώρες Συνεργασίας: κάθε Πέμπτη 11:00 - 12:00

Σύντομο Βιογραφικό

Ο **Στράτος Γεωργούλας** σπούδασε Κοινωνιολογία στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, μεταπτυχιακά στην Εγκληματολογία και αναγορεύθηκε διδάκτορας του ιδίου Πανεπιστημίου, τον Μάιο του 1998. Από τις 21.6.2000 έχει εκλεγεί στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου ενώ από 11/5/2017 εκλέχθηκε στη βαθμίδα του Καθηγητή με γνωστικό αντικείμενο «Εγκληματολογία με Έμφαση στη Νεότητα και τον Ελεύθερο Χρόνο». Είναι Αν. Πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνιολογίας, Διευθυντής του ΜΠΣ «ΕΤΚΑΣ» και του Εργαστηρίου «Κριτικής Εγκληματολογικής Μελέτης και Έρευνας». Είναι μέλος των Διεθνών Ενώσεων Leisure Studies Association, και European Society of Criminology και έχει εκλεγεί μέλος του Conference

Steering Committee, αναλαμβάνοντας τη θέση του Treasurer στο European Group for the study of deviance and social control. Είναι επίσης μέλος του Κεντρικού Επιστημονικού Συμβουλίου για την πρόληψη και αντιμετώπιση της θυματοποίησης και της εγκληματικότητας των ανηλίκων (Κ.Ε.Σ.Α.Θ.Ε.Α), και μέλος του ΔΣ Εταιρείας Προστασίας Ανηλίκων Μυτιλήνης. Έχει συμμετάσχει ως μέλος σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές και επιστημονικούς συλλόγους στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει συγγράψει άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά, άρθρα/κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους και μονογραφίες. Ενδεικτικό πρόσφατο συγγραφικό έργο: *The Origins of Radical Criminology From Homer to Pre-Socratic Philosophy* (Palgrave Macmillan Cham, 2018). *The Origins of Radical Criminology, Volume II, From Classical Greece to Early Christianity* (Palgrave Macmillan Cham, 2021). *The Origins of Radical Criminology, Volume III, From Middle Ages to Renaissance* (Palgrave Macmillan Cham, 2022). Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζουν στην κοινωνιολογία της παρέκκλισης, του εγκλήματος και του κοινωνικού ελέγχου και στη συγκριτική κριτική εγκληματολογία.

Ναγόπουλος Νικόλαος

- Γνωστικό Αντικείμενο: Κοινωνιολογία της Γνώσης
- Γραφείο: Κτίριο "Επιστημών της Θάλασσας" στο ισόγειο, Λόφος Πανεπιστημίου, 81 132 Μυτιλήνη
- Τηλ.: (+30) 22510 36523, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: n.nagoroulos@soc.aegean.gr
- Ώρες Συνεργασίας: κάθε Τετάρτη 13:00-14:30 και κατόπιν συνεννόησης στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Σύντομο Βιογραφικό

Ο Νίκος Ναγόπουλος ολοκλήρωσε τις σπουδές του στην Κοινωνιολογία και την Κοινωνιογλωσσολογία στο Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης. Σήμερα, διδάσκει ως Καθηγητής στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου με επιστημονικό αντικείμενο: Κοινωνιολογία της γνώσης. Κατά την περίοδο 2014-15 δίδαξε «Νέες προσεγγίσεις στην Κοινωνιολογία της γνώσης» στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης (Ινστιτούτο Κοινωνιολογίας) και απασχολήθηκε ως ερευνητής στο «Αρχείο Lazarsfeld των κοινωνικών επιστημών». Το 2018 υπήρξε επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Βηθλεέμ της Παλαιστίνης. Υπήρξε διευθυντής του ΜΠΣ «Έρευνα στην τοπική κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή», στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Διδάσκει επίσης στο ΜΠΣ: «Ευρωπαϊκές κοινωνίες, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση» στο ίδιο Τμήμα. Μεταξύ των άλλων έχει αποκτήσει πιστοποιημένες γνώσεις από το Ελληνικό Κέντρο Διαπολιτισμικής Ψυχιατρικής &

Περίθαλψης και συμμετείχε σε κοινωνικές έρευνες για τις συνθήκες διαβίωσης και τη σχέση με την αγορά εργασίας ευπαθών και μη ευνοημένων πληθυσμιακών ομάδων. Εργάστηκε ως ανεξάρτητος ακαδημαϊκός εμπειρογνώμονας στα Υπουργεία Εργασίας Ελλάδας και Κύπρου στον τομέα σχεδιασμού και εφαρμογής της κοινωνικοεπιστημονικής γνώσης και έρευνας στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής και απασχόλησης.

Αναπληρωτές Καθηγητές

Γιαβρίμης Παναγιώτης (Διευθυντής ΠΜΣ)

- Γνωστικό Αντικείμενο: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτική Έρευνα
- Γραφείο: Κτίριο "Επιστημών της Θάλασσας" στο ισόγειο, Λόφος Πανεπιστημίου, 81 132 Μυτιλήνη
- Τηλ.: (+30) 22510 36554, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: giavrimis@soc.aegean.gr
- Ώρες Συνεργασίας: κάθε Δευτέρα 17:00 - 18:00 και κατόπιν συνεννόησης στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Σύντομο Βιογραφικό

Ο **Παναγιώτης Γιαβρίμης** αποφοίτησε από την Παιδαγωγική Ακαδημία Μυτιλήνης. Φοίτησε στο ΜΔΔΕ (Ειδική Αγωγή) και είναι κάτοχος μεταπτυχιακού Σχολικής Ψυχολογίας (Τμ. Φ.Π.Ψ., ΕΚΠΑ), μεταπτυχιακού σχετικό με την τοπική ανάπτυξη και έρευνα (Τμ Κοινωνιολογίας, Παν. Αιγαίου) και διδακτορικού του Τμήματος ΦΠΨ του ΕΚΠΑ. Διορίστηκε ως δάσκαλος το 1987 και από το 2003 έως το 2009 διετέλεσε Σχολικός Σύμβουλος ΠΕ, Υποδ/ντής του Π.Ε.Κ. Μυτιλήνης, Προϊστάμενος Παιδαγωγικής Επιστημονικής Καθοδήγησης στην Περιφέρεια του Β. Αιγαίου, Υπ. Σχολών Γονέων στο Ν. Λέσβου και δίδαξε βάσει του ΠΔ 407/80 στο Παν/μιο Αιγαίου. Τον Μάιο του 2009 διορίστηκε ως Λέκτορας στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Σήμερα είναι Αναπληρωτής καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο "Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτική Έρευνα". Από το 1997 μέχρι και σήμερα συμμετέχει ενεργά σε επιμορφωτικές, παρεμβατικές και ερευνητικές δραστηριότητες. Έχει δημοσιεύσει 15 βιβλία και εργασίες σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά, σε πρακτικά συνεδρίων και συλλογικούς τόμους. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στο πλαίσιο της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης και αφορούν τις εκπαιδευτικές ανισότητες, τις ΤΠΕ, τη δια βίου εκπαίδευση, την ειδική αγωγή, την εκπαιδευτική πολιτική και έρευνα και τη διδακτική της Κοινωνιολογίας.

Μαρκαντωνάτου Μαρία

- Γνωστικό Αντικείμενο: Πολιτική Κοινωνιολογία

- Γραφείο: Κτίριο "Επιστημών της Θάλασσας" στο ισόγειο, Λόφος Πανεπιστημίου, 81 132 Μυτιλήνη
- Τηλ.: (+30) 22510 36510, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: mmarkant@soc.aegean.gr
- Ώρες Συνεργασίας: κάθε Τετάρτη 18:00 - 20:00

Σύντομο Βιογραφικό

Η **Μαρία Μαρκαντωνάτου** είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο γνωστικό αντικείμενο «Πολιτική Κοινωνιολογία» στο Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, όπου διδάσκει από το 2007. Από το 2020 ως σήμερα διδάσκει επίσης στο Πρόγραμμα «Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό», στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) τη Θεματική Ενότητα «Ευρωπαϊκές Πολιτικές Ιδεολογίες στον Εικοστό Αιώνα (ΕΠΟ 43)». Ολοκλήρωσε το 2005 τη διδακτορική της διατριβή στο Πανεπιστήμιο Albert-Ludwigs στο Freiburg της Γερμανίας, με υποτροφία από το Ίδρυμα Friedrich Ebert Stiftung και βαθμό Magna Cum Laude. Στο πλαίσιο του διδακτορικού της διεξήγαγε έρευνα με υποτροφία «Marie Curie Fellowship» στο Τμήμα Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου της Αμβέρσας (2004-2005) και στο Τμήμα Εγκληματολογίας του Πανεπιστημίου του Keele (2003-2004). Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Κοινωνιολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών επιστημών, και κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών από το ίδιο Τμήμα. Με μεταδιδακτορικές υποτροφίες έχει εργαστεί ως ερευνήτρια στο Friedrich-Schiller Universität της Ιένας (2012-2013), και στο Humboldt Universität του Βερολίνου (2005-2006), καθώς επίσης και στα ερευνητικά Ινστιτούτα Max-Planck-Institut für Gesellschaftsforschung στην Κολωνία (01.04.2012-01.10.2012) και Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Strafrecht στο Freiburg (2000-2001). Έχει δημοσιεύσει μονογραφίες, άρθρα σε διεθνή και ελληνικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους με κριτές, σε θέματα πολιτικής κοινωνιολογίας, θεωρίας κράτους, κοινωνικής και πολιτικής θεωρίας, και κοινωνιολογίας των κρίσεων και της παγκοσμιοποίησης. Έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις σε συνέδρια που πραγματοποιήθηκαν στα πανεπιστήμια Goethe-Universität της Φρανκφούρτης, Friedrich Schiller της Ιένας, Johannes Kepler του Λιντς, στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης, στο Bauhaus-Universität της Βαϊμάρης, Sciences Po στο Παρίσι, στο Πανεπιστήμιο του Örebro, και στα Πανεπιστήμια Humboldt Universität, Technische Universität και Freie Universität του Βερολίνου. Έχει διδάξει σε θερινές ακαδημίες (summer schools) στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης και στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Έχει εργαστεί ως αξιολογήτρια ερευνητικών προγραμμάτων για το Ελβετικό Ίδρυμα για την Προαγωγή της Επιστημονικής Έρευνας και για τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας. Εργάστηκε επίσης ως Επιστημονική

Συνεργάτιδα στο Παρατηρητήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Εξελίξεων του Ινστιτούτου Εργασίας (INE/ΓΣΕΕ) και ως επιστημονική σύμβουλος στο Ινστιτούτο Αμυντικών Αναλύσεων (ΙΑΑ).

Σαββάκης Μάνος

- Γνωστικό Αντικείμενο: Μικροκοινωνιολογία & Ποιοτικές Μέθοδοι
- Γραφείο: Κτίριο "Επιστημών της Θάλασσας" στο ισόγειο, Λόφος Πανεπιστημίου, 81 132 Μυτιλήνη
- Τηλ.: (+30) 22510 36556, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: msavvakis@soc.aegean.gr
- Ώρες Συνεργασίας: κάθε Τετάρτη και Πέμπτη 14:00 - 15:00 και κατόπιν συνεννόησης στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Σύντομο Βιογραφικό

Ο **Μάνος Σαββάκης** γεννήθηκε στο Ηράκλειο Κρήτης. Αποφοίτησε από το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (1997), ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στην Κοινωνιολογία και την Κοινωνική Φιλοσοφία στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου του Μάντσεστερ (1999), και έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα με βαθμό Άριστα από Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (2006). Αρχικά, εργάστηκε ως κοινωνιολόγος στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης με ειδίκευση σε θέματα αστικής κατάστασης, μετανάστευσης, πολιτογράφησης, κοινωνικής ένταξης και ασύλου (2003-2013). Παράλληλα, δίδαξε ως επιστημονικός συνεργάτης στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του ΑΤΕΙ Ηρακλείου (2007-2008) και ως διδάσκων Π.Δ. 407/80 στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου (2007-2013). Από το Φεβρουάριο του 2013 διδάσκει ως λέκτορας στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, από τον Ιούλιο του 2015 ως επίκουρος καθηγητής, και από το Σεπτέμβριο 2020 ως Αναπληρωτής καθηγητής σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Είναι μέλος ΣΕΠ του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Διοίκηση Μονάδων Υγείας στο αντικείμενο Κοινωνιολογική και Ψυχολογική Οργάνωση Νοσοκομείων και Υπηρεσιών Υγείας, από το 2017. Είναι κύριος ερευνητής, στο ερευνητικό πρόγραμμα Αντιμέτωποι με την Προοπτική Μακροχρόνιας Παραμονής των Προσφύγων και των Μεταναστών στην Ελλάδα: Ανάδειξη των Δημογραφικών, Κοινωνικών και Οικονομικών Συνεπειών και η Σημασία τους για την Αποδοχή της από την Ελληνική Κοινωνία, που διοργανώνει το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, (Φορέας χρηματοδότησης ΕΛΙΔΕΚ, αριθ. Πρότασης HFRI-FM17-2897). Τα γνωστικά του ενδιαφέροντα σχετίζονται κυρίως με τη σύγχρονη κοινωνιολογική θεωρία, τη μικροκοινωνιολογία, τον ερευνητικό σχεδιασμό, την επιστημολογία της

εφαρμοσμένης κοινωνικής έρευνας και τις ποιοτικές μεθόδους και τις τεχνικές των κοινωνικών επιστημών. Επίσης ασχολείται ερευνητικά και συγγραφικά με ζητήματα κοινωνικού αποκλεισμού/ένταξης, μετανάστευσης, υγείας, ασθένειας, αναπηρίας και σώματος. Έχει επιμεληθεί το συλλογικό τόμο Η Πανδημική Συνθήκη: Δι-Επιστημονικές Προσεγγίσεις και Ερμηνευτικές Συνθέσεις και συν-επιμεληθεί το συλλογικό τόμο Αναπηρία και Κοινωνία: Σύγχρονες Θεωρητικές Προκλήσεις και Ερευνητικές Προοπτικές και το βιβλίο Η Κοινωνιολογία της Υγείας, της Θεραπείας και της Ασθένειας. Είναι ο συγγραφέας των βιβλίων Ηθική Και Δεοντολογία Στη Σύγχρονη Ποιοτική Κοινωνιολογική Έρευνα: Ζητήματα, Αντιφάσεις και Διλλήματα στον 21ο Αιώνα, Μικροκοινωνιολογία και Ποιοτική Έρευνα: Θεωρητικά Παραδείγματα και Εμπειρικές Εφαρμογές και Οι Λεπροί της Σπιναλόγκας. Ιατρική, Εγκλεισμός, Βιωμένες Εμπειρίες (1903-1957). Διάφορα άρθρα, ερευνητικές εργασίες, μελέτες και βιβλιοκριτικές του έχουν δημοσιευθεί σε διεθνείς και ελληνικούς συλλογικούς τόμους, σε τόμους από πρακτικά συνεδρίων με κριτές και σε ελληνικά και ξενόγλωσσα επιστημονικά περιοδικά.

Μόνιμοι Επίκουροι Καθηγητές

Ξυπολυτάς Νικόλαος

- Γνωστικό Αντικείμενο: Κοινωνιολογία με Έμφαση στη Μετανάστευση
- Γραφείο: Κτίριο "Επιστημών της Θάλασσας" στο ισόγειο, Λόφος Πανεπιστημίου, 81 132 Μυτιλήνη
- Τηλ.: (+30) 22510 36553, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: nxypol@soc.aegean.gr
- Ώρες Συνεργασίας: κάθε Τρίτη και Παρασκευή 14:00 - 15:00

Σύντομο Βιογραφικό

Ο **Νικόλαος Ξυπολυτάς** γεννήθηκε το 1979 στην Αθήνα και είναι Μόνιμος Επίκουρος στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου με γνωστικό αντικείμενο "Κοινωνιολογία με Έμφαση στη Μετανάστευση". Σπούδασε Κοινωνιολογία στο Πανεπιστήμιο του Newcastle Upon Tyne (2001-2004) και έκανε το μεταπτυχιακό του στην Κοινωνιολογία (ειδίκευση Οικονομικής Κοινωνιολογίας) στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης (2004-2005). Ολοκλήρωσε τη διδακτορική του διατριβή στο τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής του Πάντειου Πανεπιστημίου (2012), η οποία πραγματεύεται τις συνέπειες της εσωτερικής οικιακής εργασίας στις οικογενειακές σχέσεις και στις σχέσεις αλληλεγγύης των Ουκρανών μεταναστριών. Έχει διεξάγει έρευνες με θέμα τη μετανάστευση και τις επιπτώσεις της κρίσης επάνω στους μετανάστες που έχουν εκπονηθεί από το Κέντρο Κοινωνικής Μορφολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΕ.Κ.ΜΟ.ΚΟ.Π) του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής του Παντείου Πανεπιστημίου.

.Δίδαξε στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Έχει διδάξει στον τομέα της Διαπολιτισμικής Αγωγής σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Πάντειο Πανεπιστήμιο. Ήταν ειδικός επιστήμονας του Τμήματος Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου και Καθηγητής Κοινωνιολογίας στο Athens Metropolitan College. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στα χαμηλού κύρους επαγγέλματα και την αναπαραγωγή της εργασίας.

Συρμαλή Μαρία-Ελένη

- Γνωστικό Αντικείμενο: Οικονομία και Κοινωνία στη Σύγχρονη Ελλάδα
- Γραφείο: Κτίριο "Περιβάλλοντος" (Ξενία Α') στο ισόγειο, Λόφος Πανεπιστημίου, 81 132 Μυτιλήνη
- Τηλ.: (+30) 22510 36558, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: mesyrmali@soc.aegean.gr
- Ώρες Συνεργασίας: κάθε Πέμπτη 13:00 - 15:00 και κατόπιν συνεννόησης στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Σύντομο Βιογραφικό

Η **Μαρία-Ελένη Συρμαλή** είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Έχει διατελέσει Πανεπιστημιακός Υπότροφος στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου και στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Έχει, επίσης, εκπονήσει Μεταδιδακτορική Έρευνα στα ανωτέρω Ακαδημαϊκά Ιδρύματα. Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εμπίπτει η έννοια της διαφθοράς, μεταξύ άλλων. Το επιστημονικό της έργο έχει δημοσιευθεί σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Είναι κριτής και μέλος της συντακτικής επιτροπής διεθνών επιστημονικών περιοδικών. Το ερευνητικό της έργο έχει παρουσιαστεί σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια.

Επίκουροι Καθηγητές

Κουρούτζας Χρήστος

- Γνωστικό Αντικείμενο: Κοινωνιολογία της Διακινδύνευσης και της Αβεβαιότητας
- Γραφείο: Κτίριο "Περιβάλλοντος" (Ξενία Α') στο ισόγειο, Λόφος Πανεπιστημίου, 81 132 Μυτιλήνη
- Τηλ.: (+30) 22510 36535, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: chr.kouroutzas@soc.aegean.gr
- Ώρες Συνεργασίας: κάθε Τρίτη 15:30- 18:30 και κατόπιν συνεννόησης στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Σύντομο Βιογραφικό

Ο Χρήστος Κουρούτζας είναι Επίκουρος Καθηγητής Κοινωνιολογίας της Διακινδύνευσης και της Αβεβαιότητας στο Τμήμα Κοινωνιολογίας της Σχολής Κοινωνικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Στο διδακτικό του έργο περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η διδασκαλία των μαθημάτων «Κοινωνιολογία της Διακινδύνευσης και της Αβεβαιότητας», «Κοινωνιολογία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας», «Πολιτισμοί, Τεχνολογία και Κοινωνική Αλλαγή» και «Ειδικά Θέματα: Επιστήμη, Τεχνολογία και Κοινωνία» σε προπτυχιακό επίπεδο, και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, ενδεικτικά, το μάθημα «Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις στο Έγκλημα και την Αντιμετώπισή του» (συνδιδασκαλία) του ΠΜΣ: «Έρευνα για την Τοπική Κοινωνική Ανάπτυξη και Συνοχή». Επίσης, από το 2018 και μέχρι σήμερα είναι Μέλος του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Ελληνικού Πανεπιστημίου στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εγκληματολογικές και Ποινικές Προσεγγίσεις της Διαφθοράς, του Οικονομικού και του Οργανωμένου Εγκλήματος». Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζουν στις διακινδυνεύσεις των κοινωνιών της ύστερης νεωτερικότητας, όπως αυτές παράγονται σε πεδία, μεταξύ άλλων, της γενετικής, του περιβάλλοντος, της εργασίας, της τεχνητής νοημοσύνης και στις αλγοριθμικές κουλτούρες με τις οποίες συνδυάζεται, και των μεγάλων δεδομένων. Ο Δρ. Κουρούτζας έχει πραγματοποιήσει προσκεκλημένες διαλέξεις σε πανεπιστήμια και σε επιστημονικές εκδηλώσεις, καθώς επίσης και πλήθος εισηγήσεων σε επιστημονικά συνέδρια, συναφείς με τα ανωτέρω πεδία. Μεταξύ της μεταδιδακτορικής του ερευνητικής εμπειρίας, περιλαμβάνεται η συμμετοχή του στα ερευνητικά προγράμματα: «Οικογενειακή Επανάσταση Μετά Θάνατον - Οι Νεκροί Περάτες Συνόρων ως «Βιολογικοί Θάνατο-πολίτες», το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το Κέντρο Έρευνας για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες κατά τη διάρκεια του έτους 2020, και «Διαφθορά και κρατικο-εταιρικό έγκλημα: Το παράδειγμα του τομέα Υγείας», Ελληνικό ίδρυμα Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΛ.Ι.Δ.Ε.Κ.), Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Είναι Μέλος των Ερευνητικών Εργαστηρίων «Συλλογικών Δράσεων και Κοινωνικών Κινήσεων» και «Κριτικής Εγκληματολογίας, Μελέτης και Έρευνας», Τμήμα Κοινωνιολογίας, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Είναι μέλος επιστημονικών ενώσεων και επιτροπών, μεταξύ άλλων, National Representative του European Group for the Study of Deviance and Social Control, Μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης του Εγκλήματος και του Κοινωνικού Ελέγχου (Ε.Ε.Μ.Ε.Κ.Ε.) και Μέλος της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας. Είναι μέλος των Συντακτικών Επιτροπών των Επιστημονικών Περιοδικών *Justice, Power and Resistance Journal* (Policy Press σε συνεργασία με το European Group for the Study of Deviance and Social Control) και *Αντιγόνη: το ερώτημα*. (Περιοδικό για την Κριτική Εγκληματολογία, το Ποινικό Πρόβλημα και τον Κοινωνικό Έλεγχο της Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης του Εγκλήματος και του Κοινωνικού

Ελέγχου σε συνεργασία με τις εκδόσεις Τόπος). Είναι κριτής σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, όπως το *Sociology Study Journal*. Έχει συμμετάσχει σε ερευνητικά προγράμματα, όπως το KA204 - Erasmus+ Adult Education Strategic Partnerships *Wiselife: Raising Awareness About Ageism* (2020-1-TR01-KA204-093161), καθώς επίσης και σε επιστημονικές/οργανωτικές επιτροπές συνεδρίων και επιστημονικών εκδηλώσεων. Έχει συγγράψει άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά, άρθρα/κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους και μονογραφίες· ενδεικτικά το έργο «*Εγκληματολογία της Γενετικής*», Αθήνα, Πεδίο, 2018.

Παρασκευόπουλος Δημήτριος

- Γνωστικό Αντικείμενο: Κοινωνιολογία των ΜΜΕ με Έμφαση στον Αθλητισμό
- Γραφείο: Κτίριο "Επιστημών της Θάλασσας" στο ισόγειο, Λόφος Πανεπιστημίου, 81 132 Μυτιλήνη
- Τηλ.: -, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: d.paraskevoropoulos@aegean.gr
- Ώρες Συνεργασίας: κάθε Παρασκευή 18:00 - 21:00 και κατόπιν συνεννόησης στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Σύντομο Βιογραφικό

Ο **Δημήτρης Παρασκευόπουλος** είναι Επίκουρος Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο «Κοινωνιολογία των συναισθημάτων» (ΦΕΚ 1415/τ.Γ./25.05.2023). Μετά την αποφοίτησή του από το 1ο Ενιαίο Λύκειο Πύργου (2005), πραγματοποίησε προπτυχιακές σπουδές (2005-2009) -λαμβάνοντας υποτροφία επίδοσης από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ)-, μεταπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνιολογία (2009-2011)· εν συνεχεία εκπόνησε διδακτορική διατριβή με τίτλο «Παιχνίδια Εξουσίας»: Η πολιτική ανατομία της επιτηρούμενης κερκίδας (Χαρακτηρισμός: Άριστα) και το 2018 αναγορεύτηκε Διδάκτωρ Κοινωνιολογίας, από το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Το 2020 συμμετείχε στην εκπόνηση μεταδιδακτορικής έρευνας με αντικείμενο «Οικογενειακή Επανένωση Μετά Θάνατον - Οι Νεκροί Περάτες Συνόρων ως «Βιολογικοί Θανατο-πολίτες»,» [“Family Reunification Post-Mortem - Dead Border Crossers as “Biological Thanato-Citizens”,”] η οποία υποστηρίχθηκε από Κέντρο Έρευνας για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΚΕΑΕ). Από τον Νοέμβριο του 2022 συμμετέχει στην Δράση 1.6 «[eAegean_DIG REFUGE] Πλατφόρμα Γνώσης και Δράσης Προσφυγικής Κρίσης», όπως αυτή εντάσσεται στην Πράξη «[e- Aegean R&D Network] Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας Αιγαίου Αρχιπελάγους: Ενίσχυση Περιφερειακής Καινοτομίας, Επιχειρηματικότητας και Αριστείας», εκπονώντας μεταδιδακτορική έρευνα με αντικείμενο «Εφαρμογή ποιοτικής μετασύνθεσης (qualitative meta-synthesis) στην κοινωνιολογία των συναισθημάτων». Παράλληλα, από το 2019 συνεργάζεται με την Ελληνική Ερευνητική

Υποδομή για τις Κοινωνικές Επιστήμες (SoDaNet). Δίδαξε με την ιδιότητα του Πανεπιστημιακού Υποτρόφου στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου σε προπτυχιακό επίπεδο (2018-2019) και στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών «Εγκληματολογικές και Ποινικές προσεγγίσεις της διαφθοράς του οικονομικού και του οργανωμένου εγκλήματος» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ) ως μέλος του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.) (2020-2022). Έχει παρακολουθήσει σειρά επιμορφωτικών προγραμμάτων, μεταξύ άλλων το Ετήσιο Πρόγραμμα Παιδαγωγικής Κατάρτισης (Ε.Π.ΠΑΙ.Κ.) της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης. Τα επιστημονικά και ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζουν στην ανάλυση κοινωνικών/συλλογικών συναισθημάτων σε μικρο, μέσο και μακρο κοινωνιολογικό επίπεδο, στη μελέτη διαδικασιών συναισθηματικής κοινωνικοποίησης, παραγωγής υποκειμενικότητας και συγκρότησης συλλογικών ταυτοτήτων, καθώς και στην σχέση συναισθήματος και γλώσσας. Έχει συμμετάσχει σε διεθνή και ελληνικά συνέδρια και ερευνητικά προγράμματα και έχει συγγράψει άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους.

Πουλημάς Μιχάλης

- Γνωστικό Αντικείμενο: Κοινωνιολογία της Κοινωνικής Διαφοροποίησης
- Γραφείο: Κτίριο "Επιστημών της Θάλασσας" στο ισόγειο, Λόφος Πανεπιστημίου, 81 132 Μυτιλήνη
- Τηλ.: (+30) 22510 36515, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: mpoul@soc.aegean.gr
- Ώρες Συνεργασίας: κάθε Τρίτη 11:00 - 13:00

Σύντομο Βιογραφικό

Ο **Μιχάλης Πουλημάς** σπούδασε Κοινωνιολογία στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου και συνέχισε τις μεταπτυχιακές του σπουδές (D.E.A.) στο τμήμα Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου της Ναντέρ (Paris X – Nanterre). Η διδακτορική του διατριβή με θέμα «Νεομαρξιστικές προσεγγίσεις της ταξικής δομής: η νέα μεσαία τάξη και το κοινωνικό υποκείμενο στον E.O. Wright» χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) κατόπιν πανελλαδικών εξετάσεων και το Νοέμβριο του 2016 αναγορεύτηκε διδάκτορας κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Από το 2018 έως και σήμερα διδάσκει στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και είναι επιστημονικός συνεργάτης σε Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος της Ιατρικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Τα συγγραφικά και ερευνητικά του έργα επικεντρώνεται σε ειδικά πεδία ανάλυσης της διαστρωματικής και λειτουργικής διαφοροποίησης των

σύγχρονων κοινωνιών, στις επιπτώσεις του τρόπου οργάνωσης της εργασίας και των εργασιακών σχέσεων στην υγεία μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, στον αποκλεισμό των νέων από την αγορά εργασίας και την εκπαίδευση και στην ανάλυση των συναφών ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών. Από το 2013 μέχρι το 2020 έλαβε μέρος στα ερευνητικά προγράμματα, «Ανισότητες και ψυχική καταπόνηση: Κοινωνικές συνθήκες, δρώντες και ιδεολογίες των επαγγελματιών στη σύγχρονη Ελλάδα», «Η ταξική δομή της κυπριακής κοινωνίας» και «A Place for Youth in Mediterranean EEA: Resilient and Sharing Economies for NEETs». Είναι μέλος των εργαστηρίων Συλλογικών Δράσεων και Κοινωνικών Κινημάτων και Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, Γενικής Ιατρικής και Έρευνας Υπηρεσιών Υγείας καθώς και της Διεθνούς Ένωσης Πολιτικών Υγείας ((ΙΑΗΡΕ).

Στοιχεία Επικοινωνίας:

Λόφος Πανεπιστημίου, 81 132 Μυτιλήνη

Τηλ.: (+30) 22510 36552

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: development-msc@soc.aegean.gr